

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sânt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumerățiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe
trimestrul Iuliu-Septembrie al anului 1887, cu prețul
cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerățiune se trimiț mai cu înlesnire
pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-
Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde
se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să
fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror
abonament se sfârșește cu ultima Iunie 1887, să-și
înnoiască abonamentul, pentru că altfel espeditura va
fi silită a sista espedirea toaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei
fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3320. B.

CONCURS.

Pentru conferirea a patru stipendii câte de 500 fl.
din ajutoriul de stat al arhidieceșei noastre transilvane,
care sunt destinate pentru calificațiunea mai înaltă a
clericilor din aceasta arhidieceșă la vre-o universitate,
— se publică prin aceasta concurs cu termin până la
31 Iuliu a. c. stil. vechiu.

La aceste stipendii pot concurge numai clericii
absoluți din arhidieceșă, cari sunt totdeodată absoluți
de gimnasiu cu examen de maturitate și voiesc a-și
completa studiile lor la vre-o facultate teologică sau
filosofică.

Concurenții au a substerne la consistoriul arhidieceșan
până la terminul mai sus arătat suplicile lor instruite
cu documentele necesare, adecă cu atestat de maturitate
și absolutoriu clerical dela institutul seminarial arhidieceșan
de aici, apoi cu atestat dela medic despre aceea, că sunt
deplin sănătoși și cu o declarațiune separată, că după
absolvire vor intra în serviciul bisericii, ce li se va
conferi; și în fine au să anumească în suplică universitatea
și facultatea la care voiesc a-și face studiile, indicând

totdeodată pentru facultatea filosofică și specialitatea
studiilor principali, ce și-o a ales, p. e. pedagogia,
istoria, filologia ș. a.

Sibiu, 16 Iunie, 1887.

Consistoriul arhidieceșan ca senat strins bisericesc.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit. Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiu, în 19 Iunie.

Într'unul din numerii precedenți ai țiarului nostru
s'a publicat un cerculariu consistorial prin care într'altel
reuniunilor învățătorești li se designază două teme de
desbatere, amândouă temele importante și de interes
pentru instrucțiunea poporală.

Încă dela crearea statutului organic s'a decretat
ținerea așa numitelor conferințe învățătorești, cari au
mențiunea a da ocaziune învățătorilor nostri ca în
timpul ferilor, sub conducerea protopresbiterului
concernente, să convină și acolo pe baza esperințelor
reciproce să și împărtășească vederile de o parte, ear
de altă parte conducătoriul lor — care la noi este tot
odată și inspector districtual — să le arete, așa
țicând în mod confidențial, scăderile, ce le ar fi
observat și ce ar fi de a se îndrepta. Astfeliu au
funcționat aceste conferințe mai mulți ani, într'un
loc cu mai mult și într'altul cu mai puțin succes.
După cum, se înțelege, în fruntea protopresbiteratului
respectiv se afla un conducătoriu mai consciu de
datorințele sale, mai zelos, mai cu multă bunăvoință
și interesare de prosperarea învățământului, și vice
versa.

Trăim însă astăzi în era constituțională, în
timpul asociilor și așa nici pe acest teren n'a putut
să lipsească pornirile în aceasta direcțiune. S'a
făcut începutul dintr'o parte destul de competentă a
învățătorilor nostri, și în curând s'a generalizat
preste întreaga arhidieceșă. Spriginul necesariu n'a
lipsit în aceasta privință nici din partea autorităților
noastre bisericesci, atât spriginul moral cât chiar și
cel material, și toți acceptam un avânt puternic
pentru învețământul nostru poporal dela aceste
reuniuni. Nu avem deplină convingere, că ne am fi în
șelat în presupunerile noastre, dar cu toate acestea
trebuie să constatăm însă o împregirare, ce ne dă
ansă la oare cari bănueli în acest respect. Este lucru
constatat, că viața constituțională în mare și în
miniatură este împreunată cu multe formalități, și
îndată ce pe forme se pune un deosebit pond, se

perde din evidență esența, și în consecuență ne
aflăm cu nesce frecări de forme costisătoare, dar
totodată neproductive, ba am putea țice în cele din
urmă distrugătoare.

Ne aflăm în timpul, când acestea reuniuni în
virtutea legeri și a statutelor lor vor trebui ca să-și
țină adunările lor generale și ne simțim datorii a
indica vederile noastre în aceasta privință, cu
atât mai vêtros, cu cât, în cât cunoascem activitatea
acestor reuniuni, parte din rapoartele ce s'au dat
publicității, parte din esperință proprie, cu singura
exceptiune a celei din districtul Brașovului, a cărei
activitate poate servi de model pentru toate celelalte,
nu putem să ne exprimăm cu satisfacțiune deplină
asupra rezultatului produs până aci. Nu intenționăm
ca necondiționat să condamnăm activitatea celorlalte,
recunoascem și scim greutățile, cu cari au să se
lupte învățătorii nostri și împregirările puțin
favorabile în unele părți și unde se vede o
bunăvoință, nici că suntem în drept să-o facem
aceasta, reprobăm însă și condamnăm indolența
de o parte, ear de altă parte tendențiositățile
și animositățile, ce ici-colea a început a se
pune la ordinea țilei.

Sinodul arhidieceșan din est an într'una din
ședințele sale s'a ocupat cu cestiunea cultivării
grădinilor de pomărit, și s'a discutat aceasta
temă cu mult interes din unele părți foarte
competente și altele mai puțin competente, și
astfel consistoriul foarte corect și corespunzătoriu
intențiunei sinodului prin tema propusă la
locul prim a pus un bun material spre
discutare în adunările generale a reuniunilor
învățătoresci din est an și credem, că aici
e locul cel mai competent din ori ce punct de
vedere, că acestei instituțiuni să i-se dea
avânt mare, și mai eficace. Depinde dar
dela interesul, ce-l vor manifesta reuniunile
noastre, ca acest obiect conform dorințelor
sinodului, să l vedem pus pe un grad de
desvoltare analog ca la celelalte naționalități.

Nu mai puțin de o importanță foarte mare
este și tema a doua propusă de consistoriu. Este
un lucru notoric, că pe lângă toate stăruințele
autorităților și organelor noastre bisericesci
și școlare o împregirare, ce împedecă
progresul învățământului poporal, este în
mare parte puțin regulată cercetarea a
școlalei, și luarea remediilor necesare
pentru sanarea acestei scăderi e o
cestiune iminentă, și cu drept cuvânt
se asteaptă indicarea mai de aproape a
acestor remedii dela aceia, cari țic de țic
au de a face cu acest neajuns, ca
astfel dacă organele administrative,
cari după lege și firea lucrului în
prima linie ar fi datoare să ne
spriginească în acest respect,

FOIȚA.

Corbea haiducul.

1.)*

La cetatea de Argis
Nicu Corbea ședea 'nchis:
Cu șapte lanțuri legat,
Și de lume mai uitat,
Cu peptul pecetluit
Cu pecetii de argint,
De cari n'am vățut, de când sunt.
Nicu Corbea astfel șeu,
Pân-ce nouă ani trecu.
Nouă ani și jumătate
Din tinerețe și mîncase
Deși mult bine făcuse,
Până când el haiducise:
Căci la veduvi și șeraci
Dăruia gologănași;**)
Mână slobodă avea

Cătră cine suferia;
Era aspru și 'ncănit
Cătră c'era căftănit.
Căci el prea bine scia,
De ce tare suferia:
De lipele de boeri,
Și de marii lefigieri.*)

2.

Dece ani când împlini,
Maică-sa nu zăbovi
Peste tot a'l cotrocă,**)
Căci în bobi i-s'arêta,
Că Corbea l ei încă trăia.
Prin temnițe în temnicioare
Prin ulițe 'n ulicioare
Umblă, pân' nu mai putu
Până d'al ei fiu dădu.
Cetatea de rënd luă,
Până pe Corbea il află;
Căci de plâns și vâetat
Temnița a rêsunat
Și Corbea s'a descepat:
Din leșinul cel cumplit,
Care l'a mai cutropit.
Și maică-sa i-a rêspons
Cu glas și de dor pătruns.

*) Oameni cu lefe mari, resp. salare.

**) Provincialism și înseamnă al căuta,

Maică-sa, când auții
La fereastră că grăbi,
Și cătr'al ei fiu grăi:
Corbeo, Corbeo, dragul mamii!
De esci viu ca să te sciu,
De scăpare ca să-ți fiu:
„Să farmec și să descânt,
„Să me rog și să me cânt,
„La rêsântia de căi,
„La drum umblat de flăcăi,
„De flăcăi de seama ta,
„Cari cu tin' hoțomânia,
„În poenița de munte,
„Unde „Ielele“ cărunte,
„În vîzduh cântă, horesc
„Pe oameni îi amuțesc;*)

*) În mai multe părți locuite de români este credința, că
Ielele (și sub iele înțelege poporul un feliu de ține), dacă se
întemplă de joacă și cântă în vr'o noapte peste cineva,
care doarme afară, acela în ția, următoare este schimbat
cu desăvîșire: fie, că a gângăvit, fie că i a amorțit vr'o
mână picior... Ielele cântă foarte frumos, afirmă unii
oameni din popor, cari țic, că le au și auțit.

Credința aceasta a mers și mai departe. Dacă cineva
poate cînta bine cu fluierul, oamenii de prin părțile
Branului țic, „că cântă par' că e luat din Iele.“ Dacă pe unele
dealuri se vîd brezde de pămînt mai negru cu earbă de o
culoare mai închisă, cari brezde sunt în formă de cere sau
semicerc, poporul țic, că în acel loc au jucat „Ielele.“ Nu-
mêrul „Ielelor“ se crede a fi 9.

*) Această baladă e culesă din gura unui individ din
Moeșciului (țeara Bârsei), care a petrecut timp îndelungat în
părțile dunărene, anumit, prin părțile Călărașilor (județul Jalo-
nița), unde și-a însușit această baladă.

**) Gologan, de aci gologănaș, sunt bani din România,
cari se numesc și „bani.“ Sunt piese de bani de deosebite
valori: de 5 bani, de 10 bani etc.

nu numai că nu ne spriginesc, dar în cele mai multe locuri ne paralizează chiar. Să ne ajutăm noi între noi.

Ne am simțit datorii cu aceste indigitări și ne va servi spre deosebită plăcere, dacă ni se va documenta, că în presupunerile noastre am fost în rătașire, ear față de acceptările noastre vom fi satisfăcuți.

Revista politică.

De mult amuțiseră vestile despre negocierile vamale între monarchia noastră și între România și lumea credea, că toate se fac în ascuns — pentru ca rezultatul pertractărilor să fie cu atât mai favorabil și mai surprinzător. Foile din Viena aduc acum sciri, că negocierile au încetat cu totul și că poate la toamnă să se reînceapă. Motivul amânării a fost propozițiunile din urmă ale guvernului român, cari au fost privite de guvernul austro-ungar așa de nefavorabile, încât nu află cu cale a urgii negocierile pe această basă. Guvernul austro-ungar nu va răspunde propozițiilor române până la toamnă.

Svonul cel mai mare 'l fac scirile despre petrecerea regelui Milan la Viena. Regele Milan era numai să se abată prin Viena, în adevăr însă el a petrecut acolo destul timp, pentru ca să dea mult material de discutat în cercurile politice. Regele a convenit des cu monarhul și apoi cu ministrul de esterne Kalnoky și convenirile a ținut oare întregi, semn, că s'a discutat lucruri grave; nime însă nu scie, că ce se plănuiește în Viena. Se vorbește numai, că regele a voit ca în persoană să asigure pe Austria despre pretinția Sârbiei, și totodată ca pentru anumite eventualități să se asigure, că poate conta pe spriginul Austro-Ungariei. Regele Milan e cu trup cu suflet pentru Austria, de aceea și voește el a merge mână în mână cu monarchia noastră, însă poporul e pretin cu Rusia și regele Sârbiei nu poate pune stavilă voinții poporului sârbesc.

În camera italiană s'au întemplat în zilele trecute vehemente discusiuni. Refusul Italiei de a participa la esoposiția universală franceză a amărit sufletul unor bărbați de stat din Italia, din care pricină deputatul radical Cavallotti a făcut o interpellare în cameră, atacând guvernul pentru atitudinea sa față de Franța, căci Franței 'i datorește Italia mare recunoștință și cu Germaniei și Austriei, cari au influențat și acum ca să refuze la participare. De n'ar fi fost revoluțiunea franceză, cine scî, ce era de Italia, ea e ficia revoluțiunii franceze. Lui Cavallotti i-a reflectat Grimaldi, respingând atacurile prin aceea, că interesele economice nu permit ca Italia să ia parte la esoposițiune, ea a luat parte la prea multe esoposițiuni și trebuie să o mai rărească. Crispi, care vorbi după Grimaldi, a declarat față, că ar fi o demonstrațiune politică din partea Italiei, când numai ea s'ar alege dintre toate puterile mari și ar lua parte la esoposițiune. Pretinția cu Franța pentru aceea tot e sinceră. Italia n'are nici o teamă de republici, ea poate să rivalizeze cu ele pe terenul libertăților.

Crisa bulgară e pe cale de a se mântui. Cel puțin aș putea spune telegramele din Filipopol. Stambulow însuși a declarat la un banchet, că regimul va propune marelui sobranie alegerea unui candidat, care să întrunească toate condițiunile. O depeșă din Tirnova completează aceste sciri, vestind, că Stam-

bulow inter pocula a asigurat, că sobrania va alege pe principele de Coburg și că acesta e aplicat a primii alegerea. Bulgarii s'au săturat de un regim provisor, și vor un principe, pe care 'l vor și alege cu toate stavilele din partea Rusiei; ideea de a vedea pe tron un principe așa i preocupă, încât nu mai vor să scie nici de tractatul din Berlin și nici de politica Rusiei. Curentului acestuia îi răspunde „Nowoje Wremja“ astfel: „Dacă sobrania nu va umbla fără să-și alegea principe, nu se va alege nimic din toată isprava ei. Rusia nu va fi învoită cu nici o condițiune cu alegerea, chiar și dacă ar cădea alegerea pe candidatul, care l'a propus astă eamnă cabinetul din Petersburg. E un timp, în care regența bulgară și aleșii poporului să părăsească câmpul politicii. Ori ce va aplica vr'o putere apuseană în astă privință se va lovi de Rusia.

Politica rusească în țările române*).

Acest tractat publicat în „Românul“ credem a fi de interes și pentru publicul nostru, pentru aceea în cele următoare îl publicăm întocmai:

În vieța popoarelor, ca și a indivizilor avem de observat aceleași fenomene sufletesc-psichice și precum avem o psihologie pentru individ, avem o psihologie etnică, care reprezintă simțemintele, cugetările, voința, instinctul poporului.

Poporul românesc își are psihologia sa și unul din capitalurile cele mai interesante ale acestei psihologii etnice formează obiectul acestei conferențe: dar precum un individ este fatalmente condus de totalitatea mediilor determinate și nu poate face nimic, dar absolut nimic, prîncioase țesși, care se contrariează acte medii determinate, tot astfel și un popor.

Basa vieții individuale o formează o serie de fenomene, de mișcări, de acțiuni necesare conservățiunii, pe cari individul involuntar și inconștient trebuie să le efectueze, căci altfel este supus peirii. Și precum copilul nou născut involuntar și inconștient caută pipitul namei sale, eșcută o serie de mișcări cordonate și avînd drept scop conservarea sa, astfel și un popor, care n'are încă conșcința menirii sale, instinctiv și involuntariu, prin urmare, inconștient își îndreptează privirile sale într'acolo, unde crede, că și află mîntuirea sa, garantarea existenței sale.

Un lucru avem de observat, că în judecarea și aprețierea acestor serii de fenomene îndeplinite de poporul românesc din primele sale atingeri cu Rusia, se nu fie judecate, după ideile, credințele și aspirațiunile noastre, ci totdeauna, să ținem seamă de timpul, impregiurările, credințele, de totalitatea mediilor determinate, care făceau pe străbunii noștrii să se manifeste într'o direcțiune sau alta;

*) 1. Autorii consultați de autor pentru acest studiu de conferință sunt:

A. D. Xenopol: Răsboiul dintre ruși și turci.

E. Régnauld: Istoria politică și socială a principatelor Dunărene.

M. Kogălniceanu: Archiva românească.

Cronicarii: Niculcea, Mustea, Fotino etc.

Blaremburg: *Les Institution, les lois et les moeurs de la Roumanie.*

G. Ionescu (Gion): Lodovic XIV și Constantin Brâncoveanu.

A. D. Xenopol: Istoria românilor.

Alți autori citați în text.

căci altele erau ideile, credințele și aspirațiunile românilor în secolul al XVIII, altele în secolul al XIX și altele vor fi ale viitorului. De ce se temeau bătrânii s'a realizat în 1848, de ce se temeau de astăzi, se va realiza cât de curînd, căci omenirea merge progresînd și dacă nu vom voi să mergem noi, ea ne va țări.

Bine ar fi să ne găsească pregătiți.

Din cele spuse se vede, că trebuie să judecăm amestecul politicii rusești la noi, după ideile, credințele, aspirațiunile protopărinților noștrii, după mediul social, politic și economic, în care se află, căci numai astfel ne vom esplica seria de fenomene instinctive, cari îi făcea să se arunce în brațele pravoslavnicii Rusii, dar în același timp să avem bine întipărit în minte politica de cutropire, de duplicitate, de nimicire și a neamului nostru, de oare ce a căutat, ca sfințele cugetări ale poporului românesc, crucea românească națională-creștină, să fie adăpostul crucei rusești, sub care se ascunde cnutul și despotismul, ear nu frăția și dragostea, esența creștinismului.

Crucea rusească pentru români a fost totdeauna semnalul prevestitor al ciumei, al foametei, al nimicirii sau truncherei noastre, al creșterii și prosperității ei. În totdeauna a căutat să profite de bunele dispozițiuni ale noastre pentru a ne da în schimb *mizeria; frumoasă și creștinească recompensă!*

În totdeauna românii au avut simpatii spre ruși, mai ales din timpul, când Rusia a devenit centrul creștinismului ortodocs. Aceste simpatii au devenit o iubire sinceră și leală, în urma suferințelor de tot felul, pe care românii le au îndurat din partea turcilor, suferințe, cari într-cură ori ce răbdare și cari făceau imposibil de realizat dorințele esprimate de croul românii Stefan cel Mare: „mai bine să ve uniți cu turcii, cu condițiune ca să respecte legea și religiunea noastră.“ Ei însă spre nenorocirea lor și a noastră n'au respectat acest ideal al românilor, incarnat în profetiul testament și au accelerat apropierea noastră spre Rusia, alianță de astfelu începută chiar de Stefan cel Mare, căci el mărită pe o fiică a sa Elena în 1481 după Ivan, fiul țarului Moscovei Ioan III, cu care avu un copil Dimitrie. Țar de drept, el murî la 1509 în urma unei revoluțiuni de palat și chiar dînsul ținea în prima căsătorie pe *Eudochia sora* și după unii *fica țarului din Chiev*. Astfel dar, vedem o simpatie spre ruși, manifestată chiar în secolul al XV. simpatie, care 'și are originea dela înființarea chiar a statelor românești; căci vieța de stat român se face sub inriurirea slavonă, de unde se esplică majoritatea vocabularului și chiar a bisericii creștine de rit slav la români. Totul dar ne leagă de ruși și credința și ideile și suferințele și aspirațiunile; ne despărția însă ceva incomensurabil. *Românul nu putea suferi cnutul, absolutismul și cesarismul ori de unde ar veni el.*

Este foarte interesant a studia fazele, prin cari au trecut aceste simpatii, până să devie antipatii și consecințele, ce au avut, până să ajungă la desnodămintul lor final la 1848, când rupîndu-se definitiv lanțul de slav, cu care voia să ne împodobească, sau mai bine, să ne sugrume pravoslavnicia Rusie.

Pentru ca judecarea noastră să fie dreaptă, să fie pronunțată în conșcința de cauză, vom schița pe

„Să fac amestecătură
„Din erburi fără măsură,
„Să ung ușile 'n zăvoară
„Toate din țini să sară.
„Și tu Corbeo, afar' să ieși
„Pe boeri ear să mi-i freci,
„Cum te-au frecat ei pe tine
„Vai amarnica de mine!
„Ear când Corbea auđi
„Graiul mășii,*) 'nveseli,
„Și din gură așa grăi:
„Maică, măicuța mea!
„Nu sunt mort, nici nu sunt viu,
„De-abia sufletul îmi țin,
„Aici, de când m'au băgat,
„Dilele mi s'au scurtat.
„Binele nu l-am țărit,
„De când sunt aici oprit.
„Toate ar fi precum ar fi,
„Nu pot maică odihni:
„De șuerul șerpilor,
„De sberatul broascelor.
„Broascele ca ploscile,
„Nopărcile ca grinđile.
„Toate ar fi, precum ar fi
„Toate le-aș mai suferi,
„Dar o groaznică nopărcă,
„Pe picioare me usucă.
„Căci în temniță a puiat,

*) Prescurtat din: maicii sale sau mamei sale.

„Bat-o sfinții cei din iad.
„Când se 'ntinde me cuprinde,
„Inimioara mi-o pătrunde.
„Și tare me 'nfiorează,
„Când pe mine me 'ncolăcează*)
„Maică, măicuța mea!
„Am avut ursită rea,
„Cum n'a avut nimenea.
„Să me veđi acum cum sunt,
„Ai fugi mîncînd pămînt.
„Ca o spachie de noapte,
„Așa m'am schimbat spre moarte.
„În temniță, când fui dus,
„Eram tinerel și tuns,
„Eram tinerel flăcău,
„Vai și vai de capul meu!
„Abia-mi 'nfiera mustața
„Neted eram pe-a mea față.
„Dar acum chicuța mea
„Mai ajunge orgiea,
„Bătîndu-mi călcăele
„Și barba genunchelor
„Așa, maică, m'am schimbat,
„De când lumea am lăsat
„Și trăesc aici uitat.
„Dar dacă vrei să nu moriu
„Și mai vrei să ai ficior,
„Dute maică și grăbesce,

*) Corect ar fi: încolăcesce, însă așa am auđit, deși acest verb în forma aceasta nu se întrebuintează în vorbire.

„Eșirea mi o pregătesce.
„Să nu moriu cu ăle multe,
„Fămi-te luntre și punte,
„Corbea temnița să 'nfrunte.
„Dute maică și nu sta
„Pân' sfatul m'a*) sugruma.
„Și la boeri înainte
„Se ăci aceste cuvinte:
„De departe-însă să-i rogi,
„Căci boerii sunt mare domni;
„Ear de-aproape să 'ngenunți
„Mână, poale să săruți.
„Li-i da bani cu ferdela
„Li-i mai prisosî ceva,
„Ca să-mi ierte temnița,
„Bani adunați de Corbea,
„De când lumea 'ndreptăția.
„Maică-sa, când auđi,
„Vorbele Corbii, porni
„Și la sfat drept, că mergea,
„Cătră domni așa grăia:
„D nilor, Măria Voastră!
„Lăsați pe-al meu fiu să iasă,
„Ca lumina s'o ărească,
„Căci sunt cam neputincioasă
„Ș'abia mi mai pot ținea casă.
„Căci muma Corbi va scî
„Pe boeri a răsplăti.

(Va urma.)

*) Prescurtat din: „me va.“

scurt mediile determinante, adică viața intelectuală, morală, economică și culturală a deosebiților factori sociali, ai poporului, ai preotului și în fine ai boerului, pentru că pe toți factorii acestia îi vedem întrecându-se în simpatii și dragoste către Rusia.

Epoca, pe care o tractăm cuprinde secolul XVIII și începutul secolului XIX.

Țeranul român, talpa țerei, se afla într-o miserie completă din toate punctele de vedere, în urma an-garalelor și dărilor de tot felul, ce trebuiau să se scoată din muncă și sudoarea lui, rob al boerului, pe a cărui moșie soartea îi deschisese ochii, era considerat ca instrument de muncă; muncia și muncia tot cursul anului, el cu toată familia lui și la tot felul de munci boeresci; amestecați cu țiganii se vindeau, se instrăina mama de fiică, părintele de fiu, bărbatul de soție, se dau ca zestre ducătorilor și numerul, numele și mesteșugul era trecut în foaia de zestre. Așa că un scriitor român ne spune: „că nu războiele veacului de mijloc, nici năvălirile anuale ale tătarilor nici pustiirile pământului aduseră căderea țerei; rana vie, cangrena, ce rodea în inimă, în timp de pace ca și în timp de rebel, fu classa boerească.

Impresiunea, ce ne face cetirea documentelor contimporane este revoltătoare. Numele de român ajunsese sinonim cu rob. Marinimosul Costaki Mavrocordat a desromânizat pe români, să se înțeleagă, a desrobit pe români; dar aceasta operă. eminamente umanitară, a fost interpretată de următorii săi și de boeri cu sofisme bisantine așa de fin întoarse, încât țeranul era obligat să plătească mai întâiu capitația în 4 sf. apoi în 8, 12, 24 până la 48, încât mai la fie-care săptămână îi venia sfert; apoi să mai plătească vâcărul, sicritul, desetina, gostina, sulgiul, vinăritul, vâdrăritul, pogonoritul, fumăritul, răsura, găleata etc. etc. etc.

Să mai adăugăm modul de percepere, abuzurile strigătoare, neregularitatea acestor dări, așa, că bietul țeran era silit să-și vândă până și cenușa din vatră, pe lângă că era bătut, schingiuit în mod îngrozitor. Ei erau închiși în coșarce și înecați cu fum de gunoii și de ardeiu; îi legau, îi băteau. Le desbrăca copiii în pieile goale și legându-i cu funii îi târau prin zăpadă. Să mai adăugăm salohoriile nesfârșite, ce le făceau pentru turci, apoi holdele lor rămânând nelucrate, după rebel venia ciuma și foametea! Nu mai rămânea nimic de făcut bietului român, de cât să și ea lumea în cap, sau să se infundeze în codrii, dând naștere faimoasei *epoce a haiducilor*, adevărații răsbunători ai miseriei suferite de ei, de părinții și copiii lor *epoca glorioasă și cavalerescă!* (Va urma.)

Pentru păgubiții prin inundări și foc am mai primit.

Dela O. D. Nicolau Lazar, paroch gr. or. în Sas Sebeș 2 fl.
Cu totul 247 fl.

Varietăți.

* (Conferința militară.) Sub președința Maj. Sale împăratului s'a ținut în Hofburg o conferință militară, la care au participat inspectorul general Albrecht, care a sosit din Baden în Viena anumit pentru aceasta, ministrul de războiu contele Bylandt; baronul Beck, generalul Korminek, și alți ofițeri din statul maior.

* (Numiri militare.) Ioan Petrașcu și Nicolae Corteza, preoți ai archidiecesei gr. or. a Transilvaniei; Victor Popoviciu și George Molnar preoți ai diecesei gr. or. a Aradului au fost numiți de către ministrul reg. ung. la honvezi de capelani în concediu.

* Municipiile au fost încunosciunțate de ministrul honveșimei prin ordinațiuni circulare, ca să trimită ministrului de honvezi până la 10 August rezultatul asentărilor, dela 1 Ianuarie până la 31 Iulie a. c., pentru ca să se poată stabili contingentul recruților.

* (Postal.) Direcțiunea postală din Sibiu aduce la cunoștință publică, că începând dela 1 Iuliu st. n. pe întreg sezonul de scalde la scaldele „Homorod“ (comit Odorheiu) s'a instituit oficiu postal, ce va sta în legătură cu posta, ce comunică în toată ziua între Sighișoara și Csik-Szereda

Acest oficiu postal este autorizat a primi respective înmanua epistole, pachete, asignațiuni postale și ramburse până la suma de 300 fl.

* Foile din România vestesc, că în județul Argeș se vor înființa două fabrici: una de sticlă lângă Pitești și alta de hârtie la Câmpul-lung.

* Austro Ungaria și Rusia nu vor permite ca la manevrele din anul acesta să ia parte și ofițerii străini.

* (Programa gimnasiului superior de stat din Sibiu pe anul scol. 1887, redactată de dl director gimn. Ignațiu Vereș. Aceasta programă cuprinde.

1. Un tractat filologic de directorul Ignațiu Vereș (A magyar név és igejelző.)

2. Sciri scolare, din care estragem următoarele date statistice:

Ca profesori au funcționat 13 ordinari, 1 substituit și 7 ca extraordinari.

Numerul studenților ordinari a fost preste tot 283. Dintre aceștia s'au promovat din clasele absolvate în anul precedent preste tot 179; au repetat clasa 13; au venit dela alte institute 91.

După confesiune a fost: *Luterani* 3; *gr. cath.* 30; *greco-orientali* 96; *reformați* 40; *israeliți* 4; *rom. cath.* 109 și *unitari* 1.

După indigenitate au fost:

din Sibiu 39; din comitatul Sibiiului 49; din alte comitate 191 și din Transilvania 4.

După sporiul raportat s'au clasificat:

a) 17 cu *eminență*, 44 cu *bun*; 143 cu *suficient*, 30 cu *neîndestulitoriu dintr'un studiu*; 5 cu *neîndestulitoriu din 2 studii*; 18 cu *neîndestulitoriu din mai multe studii*; 3 a remas neexaminați; 22 a părăsit gimnasiul în decursul anului și 1 a murit. *)

* (Schimbare de nume.) S'au făcut de cap George Bănățan, care s'a rugat către ministrul să între în maghiarime purtând numele de: „Bacconi“ și August Mânzat, purtând numele de: „Molnar“. Ce nume sublimă?!

* După o tabelă edată de geograful Hübner, desimea relativă a populațiunii în România pe 1 Kilm. e de 41 oameni; în Austria 77; în Rusia 16; în Ungaria 51, în Sârbia 27, în Bulgaria 31 și în Turcia 27.

* (Judecată solomonică în China.) Două femei, cari se certau pentru un copil, s'au înfățișat la judecată înaintea unui mandarin învățat. Nesciind mandarinul în nedumerirea sa, căreia dintre femeii să-i dea dreptate, a chemat pe înțeleapta sa nevastă. Aceasta porunci să iasă afară femeile și apoi dișe să i aducă un pește de mărimea copilului. Pe peșcele acesta îl îmbracă în hainele copilului și îl aruncă apoi în prezența ambelor femei în apă. Mama adevărată voi, cuprinsă de dorere mare, să se arunce și ea în apă, spre a-și scăpa copilul, pe care îl credea în pericol de moarte; cealaltă femeie însă a rămas indiferentă.

Deci a căpătat mama adevărată pe iubitul ei copil.

* (Mijloc pentru a recunoasce aurul.) Se întimplă adese-ori ca cine-va să aibă trebuință a se asigura, dacă un obiect oare care este de aur sau nu.

Iată un mijloc ușor ce se poate întrebuița de toată lumea:

Se ia o cremene și se freacă obiectul de ea. Prin această frecare se produce pe cremene o dungă metalică. Se apropie de această dungă un chibril cu pucioasă, aprins. Dacă obiectul este de aur, dunga rămâne lucitoare, ear de nu, ea se înegrește.

* (Cum s'a descoperit cărbunii de piatră) Multe descoperiri s'au făcut de către animale. Așa se dișe, că un câine a dat peste melcul, din care se produce culoarea purpurului; un porc a descoperit băile sau izvoarele dela Lüneburg; capra ar fi încercat cea întâi efectul cafelei. Calului se atribuie descoperirea cărbunilor de piatră din Plauen. Legenda povestește următoarele:

Un păstor de vaci avea și un cal la pășune; acesta într-o di scoase la lumină cu copitele o mulțime de pietre negre. Păstorul își zidi cu ele o vatră, pe care făcu foc spre a-și găti de mâncare. Dar ce minune! pietrele începură să ardă și dedeau o o căldură mai mare decât lemnele. Păstorul povesti odată aceasta stăpânului său, care nu-l credu până nu vădu cu ochii. Începură să vie mulți oameni sâraci ca să-și ia din acel material ieftin, până ce stăpânul păstorului ajunse la idea, ca să cumpere acel loc și să deschidă o baie de cărbuni.

* Spre îngrijirea dinților sănătoși și atacați se recomandă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite și probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în Viena I; *Bognergasse Nr. 2*; a cărui apă de gură *anatherină*, pastă de dinți și pravuri de dinți s'au bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere și de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi și cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curățirea și conservarea dinților gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuițare regulată

*) Din aceste date statistice a remas nespecificați studenții după naționalitatea lor, dar noi așa credem, că nu greșim, dacă afirmăm, că români au fost preste tot 126, aproape jumătate din numărul total.

dilnică se prețuesc de cel mai strălucit și admirat prophilectic. Se atrage însă atențiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp să fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de cele mai multe ori conțin amestecături ruinătoare sănătății.

* (Bibliografie) „George Lazar“ revistă pentru educațiune și instrucțiune, ese în Bêrlad. Nr. 3 are următorul sumariu: „Din ale scoalei primare,“ urmare. — „Despre alimentațiune.“ — „Metodul și învățământul intuitiv“, urmare — „Societățile: Scoala nouă și Lumina poporului rural“. — „Buletin pedagogic.“ — „Bibliografie.“

— „Amicul Familiei“, diariu beletristic și enciclopedic literariu cu ilustrațiuni, apare în Gherla Nr. 13 cuprinde următoarele: „Dr. Silvestru Morariu Andrieviceiu.“ — Poesii: Clopoțelul fericirii. Acrostich. Respunsul Floriceii. La E. Lin 'mi trece. — „Strada Carmen Sylva roman“, urmare. — „Pre culmea dealului“ — Meditațiuni. — „Stana de vale,“ urmare. — „Higiena părului.“ — „Diverse.“

— „Meseriașul Român“ foae pentru învățătură și petrecere, întocmită pentru meseriași și toți iubitorii de meserii, apare în Brașov Nr. 12 cuprinde: „Societăți pentru ajutorarea meseriașilor și lucrătorilor bolnavi“, fine. — „Însemnătatea căsătoriei“ — Foiața „Meseriașului român.“ — „Feliurite pentru meseriași.“ — „Multe și mărunte,“ — „Concurs.“ — „Têrgurile dela 15—30 Iunie 1887.“

* (Rectificare.) În Nr. precedent pe pagina a 2-a, coloana a 3-a alinea I-ă în loc de 1856 să se cetească 1866.

Necesitatea înființării de scoale române pentru fete.

II.

Cause numeroase, mai mult ori mai puțin neatârnoare de noi, ne-au împedat în mersul nostru cultural.

Am trăit în grele împregiurări întâmpinând în trecut ca și în prezent mulțime de dificultăți, — în vreme ce pretenșiunile societății și ale timpului modern se urcă mereu.

Și totuși nu se poate dișe, că românii au făcut puțin pentru răspândirea culturii în toate clasele poporului. Suntem sâraci, nu-i vorbă; dar cu toată sârăcia numărul oamenilor cu știința de carte astăzi numai este atât de neînsemnat, și clasa cultă română, deși pe incetul, dară se sporesce.

Părinții nostri, muncind și cruțând, au jertfit și jertfesc mult pentru ridicarea așezămintelor culturale. Se poate, că uneori se cam perd din vedere trebuințele de căpetenie ale ținutului, în care este de-a se înființa vre-un institut de învățământ. Poate că oameni nu prea sunt cu destulă luare aminte la împrejurarea, că în cutare loc ar trebui mai curând o școală poporală superioară, o școală numită civilă, de băieți ori de fete, sau o școală de comerț, — decât un gimnasiu. Mai încolo că este mare lipsă în foarte multe locuri de a îmbunătăți starea scoalelor ecsistente, atât cu privire la personalul didactic, cât și la zidiri și la mijloacele de instrucțiune. Deocamdată însă poate e destul și atât, dacă inima oamenilor se încălzește, când e vorba de progresul cultural al nației noastre. Cu vreme o să ne învățăm și mai bine, cum trebuie să muncim.

În ori-ce cas sunt deja îmbucurătoare faptele ivite în timpul mai recent, când de o parte tocmai femeile încep a se interesa de creșterea generațiunilor viitoare. Femei române zeloase și însuflețite pentru scopuri de binefacere au luat și urmează a lua inițiativa de a întemeia Reuniuni pentru creșterea seculului femeesc.

Eară de altă parte „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român,“ după ce în adunările sale generale recunoscu necesitatea de a înființa un internat și o școală superioară de fete, a întemeiat din mijloacele sale aceste institute, a ridicat un edificiu scolar provăduț cu localități corespunzătoare și cu toate mobiliile și aparatele recerute de internat și școală, și a făcut deschiderea solemnă a institutelor sale în ziua de 15 Septemvrie 1886.

Terminând, voi încerca a arăta în liniamente generale: care sunt scopurile acestei scoale de fete cu internat.

Asociațiunea transilvană a decis înființarea ei cu scop „ca fetele române să primească nu numai o creștere morală, intelectuală și fizică mai îngrijită, care și pe dânsese să le ridice la nivelul, la care se află adevărata femeie în țările cele mai înaintate ale Europei, ci totodată să le facă să simță și să lucreze întru toate ca adevărate fiice ale poporului, din al cărui sin au eșit, ear părinților să li se înlesnească lucrarea pentru educațiunea fiicelor lor.“ Mai departe „scoala aparținând categoriei scoalelor numite prin legea de stat scoale civile, are de scop a da o cultură generală, decât care mai înalta nu se poate da femeii în scoalele publice, esistente în patrie, și totodată a oferi ocaziune pentru dobândirea de cunoștințe folositoare, în ceace privește practica vieții, care până acum a fost prea puțin luată în considerare. Ear internatul intenționează a oferi copilelor, ce vor veni afară de Sibiu, îngrijirile trebuincioase în cele mai favorabile condițiuni.“

Acestea le-a avut în vedere Asociațiunea transilvană.

Cât pentru scopul de căpetenie al acestei scoale; acela nu poate fi altul, de cât cel basat pe principiile pedagogiei: *a instrui pentru a educa.*

Conform acestui principiu, ori-ce școală ca institut de creștere nu își alege de scop principal nicidecum aceea, ca elevul să easă dintr'însa cu un complex oare-care de cunoștințe și aptitudini, din care la timpul seu să scoată folos pentru viață. Dacă numai acest scop s'ar lua în vedere, ea ar înceta de a fi institut de creștere, mărginindu-se într-o pregătire pe elev să-l facă apt pentru o anumită carieră specială, ar face adică o treabă aparținătoare altui soi de școală: a școlilor, ce au de a face cu științele dintr'un punct de vedere practic, ear nu educativ. Institutele de educație însă, adică: școlile populare elementare, superioare, școlile țise civile, apoi cele reale, gimnaziile și altele asemenea, privesc pe elev din punct de vedere general, scopul lor este a-l cultiva în întregul seu, fără nici o privire la

poziția viitoare și la societatea sau statul, din care are să facă vreodată parte. În scurt instrucțiunea educativă are în vedere ca scop principal formarea *caracterului moral* al individului. Căci numai caracterul face din individ ceea-ce trebuie să fie ca om, — ear nu cunoștințele.

Ca scop de a doua mână, sau ca cel mai bun mijloc din câte dispune școala pentru ajungerea scopului principal, rămân cunoștințele, ce le împărtășesc elevului. Tot asemenea mijloace, cu putere educativă asupra copiilor, mai sunt lectura privată, venirea în atingere cu oamenii și în deosebi persoana educatorului, care prin modul seu de a gândi și a lucra este în continuu un exemplu viu în internul școlilor. Iubirea, ce el o poartă pentru ordine și adevăr, neplăcerea sa pentru lucruri ordinare, modestia, bunăvoința lui pentru cei ce o merită, mai departe interesul și plăcerea dovedită pentru obiectele de învățământ, și chiar mișcările și espresionile sale, toate impresionează adânc pe copil și

produc într'însul nisuița de a face asemenea, — contribuind astfel și aceste în măsură anumită la hotărârea și dezvoltarea voinții, și în urmă la formarea caracterului. Din cauza aceasta se și pretinde ca învățătorul să și însușească neapărat o pregătire teoretică și științifică, și să nu se mulțumească numai cu dibăcia aceea pedagogică, ce o are poate din fire ori a dobândit-o și perfecționat prin experiența anilor. Numai în chipul acesta va mai putea apoi desvolta ca adevărat pedagog și psiholog facultățile elevului după un plan precisat de știința pedagogiei și a psihologiei. Nu este acum locul de a schița aici părerile psihologilor și pedagogilor cu privire la modul și căile, ce conduc la formarea caracterului.

Din cele țise până aici încă se poate vedea, cât se cere dela o școală de fete ca aședământ adevărat de educație și câtă necesitate avem noi de astfel de aședăminte.
E. Hodoș.

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**

apă anatherină Dr. POPP,
de gură a **Dr. POPP,**
medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferi ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și indispensabilă la întrebunțarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumării de întrebunțare. În legătură cu **apa de gură** și a **pravului de dinți** sau **pastei de dinți a drului Popp**, se conservă totdeauna

dinții sănătoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănătos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbui singur dinții găunoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivește

foarte escelent pentru scalde.

Prețul

Pastă de dinți aromatică în dăraburi 35 cr.
Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinți à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a preveni contra procurării de apă de gură anatherină falsificată, din cauză că aceea în cele mai multe cazuri conform analizei conține amestecături pagubitoare sănătății.

Comande prin epistole se efectuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în Viena, I, Bognergasse Nr. 2, precum și în toate farmaciile, drogueriile și parfumiile din Transilvania și România. [1595] 4—16

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalatiune de gas (cu ajutoriul injețiunii rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efectui sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescripțiile medicale prezente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebunțări a ecshalatiunii de gas cu ajutoriul injețiunii rectale pere: *tusea, frigurile, scuparea, (flegma) și mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septemână cu $\frac{1}{2}$ —1 klgam. Pațientul se vindecă și și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $\frac{1}{2}$ de oară dela întrebunțarea ecshalatiunii de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebunțarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumătate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculozei s'au mântuit toți de tot prin mijlocirea injețiunii de gas.

Precum în cele mai mari spitaturi din lume, astfel și în **spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalatiunii de gas cea mai mare întrebunțare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalatiunii de gas (injețiunii-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebunțării pentru medici; și pentru întrebunțarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80, se poate primi pentru **8 fl. și 30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică.

[1588] 15—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoră mea a ve înștiința că de doi ani întrebunțez preparatul d-voastre **balsamul de viață al Drului Rosa**, care în călătoriile mele, în diferite climate, are o influință binefăcătoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călătorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde **balsamul Dr. Rosa** mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz.**
Conducător la societatea navigațiunii pe Dunăre, la Semlin

Mijloc grabnic și sigur
pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se bazează numai pe conservarea și promoțiunea unei digestiuni bune, căci aceasta este condiția fundamentală a sănătății și a unei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă pentru regularea mistuirei spre a obține o compoziție de sânge adevărat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rău, este mult cunoscutul și plăcutul

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la toate boalele digestive, adică la lipsă de apetit, răgăială cu acrimă, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cărcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femești, ipohondrie, melancolie (în urma conturbățiunii digestiunii); acesta improspătează întreaga activitate a mistuirei, produce sânge curat și sănătos și redă corpului bolnav puterea și sănătatea de mai înainte. În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un medicament de casă sigur și probat popular, dobândind o întindere universală.

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale*.

Pentru de a depărta falsitatea

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însă cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreună marca, se astupă. Sticlele sunt învălute în anunțurile de întrebunțare. Pachetarea se face în carton vînăt, care e scris pe părțile longitudinale cu

„*Balsamul de Viață al Drului Rosa*“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III**, și e în limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear muchile sunt proveșute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater* numai în parte de vr'unul din lucrurile espuse, se se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de viață al Drului Rosa** în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**

apotecă la Vulturul negru, în Praga, cornul dela Spornergasse 205—III și în depozitele mai jos însemnate
Sibiu: Karl Müller, apotecar, W. F. Morscher, apotecar; — Cluș: Johann Wolff, apotecar, Nicolau Székly, apotecar, Adolf Valentini, apotecar; — Brașov: Eduard Kugler, apotecar; — Torda: Gabriel Wolff & Sohn, apotecar.

Toate apotecile din Austria, au în deposit acest balsam de viață.

Tot acolo se află:

Alifia de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațiilor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebunțează cu succes sigur la inflamația, oprirea laptelui și împietirea pieptului femeilor la înțărarea copiilor; la abscese, umflături sanquulare, beșicute purioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrințelii, la așudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni purioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrificațiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că această alifia de casă din Praga după adevăratul original nu mai e singur o produc și că se află umplută în doze galbene de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifia de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană și boemă. — Dosele se învălute în hartie roșie, care arată întrebunțarea (în 9 limbi) și e proveșcută în carton vînăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpărătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul se se privească de fals și se se retrimite.

Balsam de auș.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea aușului greu și dobândirea aușului perdit de tot.

O sticlă 1 fl. v. a.

[1528] 15—20

Editura și tipariul tipografiei archidiecezane.